

'ocell de Ligúria', naturalment cosa mancada de base. No menys arbitrari és partir de *lucus* 'bosc' (AcEsp.), o d'un LUCANUS 'lluent', que suggereix escèpticament AngPrati. Ja vaig donar aquesta etimologia en el DCEC, article LUGANO, que es pot veure per a algun detall secundari, que ací no interessava repetir. — 5 En *lluernaca* 'espècie de mussol' (Àreu, BDC XXIII, 296), potser hi ha combinació amb *lluerna* 'cuca de llum' (tots tres nocturns o crepusculars), i amb *xibeca*.

Llueres, V. *lluir* *Llueret*, V. *luer* *Lluerna*, V. *lluir* *Lluernaca*, V. *luer* *Lluernera*, *lluerneta*, V. *lluir* *Lluert*, *lluertejar*, *luerter*, *luerteria*, *lluertor*, V. *llangardaix*

LLUFA, 'pet silencios', 'altres coses flaques o menyspreables', també it. *lòffa* o *lòffia*, oc. mod. *loufo*, *loúfio*, i altres variants dialectals de França i Itàlia, del mateix i d'anàlegs significats, mot de creació expressiva i onomatopèica. □ 1.ª doc.: 1695.

Lacav. «*llufa*: ventris flatus; *llufar*: ventris flatum edere»; Belv.: tant «ventris flatus sine crepitu» com «cauda a tergo apposita». Altres accs. referents a coses flaques o menyspreables en *AlcM* (§§ 4-8).¹ Com altres sinònims de ventositat passa a designar la mena de bolet dit *pet de llop* en cat. central, segons *AlcM* en ross., i en efecte a Casafabre (1960) en vaig sentir dir una *lúfa* o *llufa de ca*.

Aquesta denominació es repeteix amb lleus variants en llenguatges de França i Itàlia. En italià comú *lòffa* «vento senza romore» (ja en l'Allegri, c. 1600), que d'altres diuen *lòffia*; i allà, o en usos vernacles de Toscana, hi ha també altres concrecions semàntiques comparables a les catalanes: no sols «sorta di fungo», sinó *far la lòffa* en el «Montale», «della polenda che rialza quand'è cotta»; i un adjectiu *lòffio* «di grasso foscio» (*viso, faccia lòffia*, Petr.), ja usat per Fagioli (1729), i que Panzini judica com a «cascante, da poco»; veg. diversos diccs. i Ang. Prati, *Voci di gerganti --- e malviventi* (1940).

Molt estès en terres italianes, pròpiament dialectals: milanès *lòfa* f. «vescia, loff(i)a: correggia sorda; *fa la lòffa*: sfatare: della polenta» (Salvioni, *Fon. Ci. Milano*, 169); lomb. *lòfi* m. «frasca, fola, ciaccia, braca; moine, smorfie: carezze affettate per ingraziarsi qualcuno; *dà li lòfi*: raggirare, far raggiri», Angiolini; a Val Anzasca *luffa* «crepitu ventris» i també «paura» (Gysling, *ARom.* XIII, 101); genov. *lòffa* «peto» (Salvioni, *KJRPb.* v, 143); Trieste *lòffio* «pet («furz»)» Spitzer (*Litbl.* 2, 205); MLWagner l'esmenta com a adjectiu en diversos «gerghi»: en el de Sardenya *lòffiu* «bruto, stupido» (però *lonfju* segons Spano), gergo flor. *lòffio* «oggetto brutto» i un fr. argòtic *loffè* «imbécile».

Menys ens sorprendrà encara de retrobar-ho en terres occitanes: Tolosa i Tarn *loufo* «vesse», *loufà* «vesser» (Doujat, Visner, Gary); Roergue *loúfio* o *loufo* «vent làché sans bruit» (Vayssier, s. v. *bessino*); i una mica per tots els dominis dialectals d'Occitània: Bar-

celoneta *lòfia* f. «vesse» (Arnaud-M.); Lallé *lòffia* «vent intestinal» (amb derivats, Martin); Forés *louffa* id. (Gras); Carci *loufà* «vesser» (Lescalle); gascó *loúfio* i el verb *loufià* (Palay, s. v., i II, 654).

Dins França és sobretot oc., almenys en el sentit primari (diguem ventral); però no deixa de trobar-s'hi en alguns altres llenguatges: bretó *louff* «vesse» i *loufa* «vesser», que no són manlleus recents com suposa Sainéan (*Sources Indig.* I, 388) pel contacte dels mariners bretons amb els provençals, car el substantiu *louff*, ens fa a saber VHenry (*Voc. Ét. Bret.*), es troba ja en bretó mitjà (c. al S. xv), i reapareix en picard *loufée*; Sainéan cita un való *louver* «vesser» (*BhZRPb.* x, 65) que no dubto a identificar amb el nostre mot (incloent-hi potser fins i tot való *éloviner* «infecter»), car aquestes formes amb sonora i altres irregularitats fonètiques locals es poden comprendre molt bé com a variants en la base onomatopèico-expressiva. Palay cita també en gascó variants *loúbio*, amb *-b-*, per al substantiu, i *lhoufà* (amb *lh-*) en el verb; i no sols aquesta de cap manera no s'explica per la fonètica gascona, sinó que tampoc es comprèn, per aquesta, la *-b-*; i àdhuc cal afegir que ja el fet de no haver canviat la *-f-* en *-b-* és indicatiu, en gascó, d'aquest caràcter fonèticament anòmal i variable.²

L'origen onomatopèic en part, i en la resta expressiu, em sembla, doncs, tan segur a mi com a M-Lübke (*REW*, 5103) i a Ang. Prati (*Diz. Et.*). Es pot rebutjar sense vacil·lació la idea tan repetida per lingüistes italians, de fer-ho venir del nom del llop (*Caix, Studi*, 120; Flechia, *Giorn. Ligustico* 1898, ix, n.º 11; i represa per Sainéan), fundada en el nom del bolet, 'pet de llop', i en l'homonímia que, en virtut de la fonètica, es produeix entre aquest mot i la forma revestida per LUPUS, en parlars lombards, grisons i francesos (lomb. *luf*, *lof*, *löff*, Brescia *lof* 'llop', reto-rom. *lòfa* 'lloba', fr. *louve*): basten les formes cat. i oc. per descartar-ho.

També rebutjaria jo la idea d'un manlleu del germànic, que va temptar MLWagner (al. *schlaff* 'flasc, fluix', però basta recordar que aquest ve de SLAP, així encara en neerl. i b-al.) i Gamillscheg (*Rom. Germ.* I, 388), que seduït per una de les frívols forjadures de Brüch (*ZRPb.* xxxviii, 702), postula un gòtic *LUFJIS (el gòtic real no té més que *lofa* 'palma de la mà' i *luftu* 'aire'), només fundat en variants modernes d'Holanda: neerlandès *slof* 'peresós' i frisó oriental *luf* «schlaff». Potser no cal que ens ajudin els especialistes en germanística per endevinar que això són encreuaments dialectals i moderns, probablement entre el germ. antic *slap* i formes de la família de l'a-al. mj. i oberdeutsch *lupfen* 'afluixar i aixecar'.

DERIV.: *Llufar* [Lacav.]. *Eslufat* m. 'allau (de neu), enfonsada brusca d'una massa de neu fluixa': a l'Alt Urgellet (*Un ezlufát de nêu* Aós, 1964), *esllufada* a Andorra (*ALCat.*, 748).

¹ El *DAG.* porta una acc. 'mena de llum, de llàntia', en un text humorístic barceloní del S. xviii o xviii, no confirmada en altres fonts, car si no hi ha joc de paraules, solament hi hauria coincidència verbal amb un 'taca d'oli, llàntia', que reporta *AlcM* del